

דוא"ל המערכת: alonkfm@gmail.com

העלון בסימן חנוכה ויום הולדת 72 לכפר מנחם

אֵלֵינוּ אֵל הַחַי הַחַיִּים / יְהוּיָא אַפְרָיִם

חג החנוכה, כפי שהתגבש במסורתם הגלותית של חז"ל מבליט נושא אחד ויחיד - הנס, שאירע במקדש ואיפשר את חידוש העבודה בו.

ההבנה העממית של המושג "נס" הריהי מאורע שנתרחש לבני אדם שלא בדרך הטבע. כזה הוא גם נס פך השמן, שהרי הספקת השמן של יום אחד לשמונה ימים, אינה כדרך הטבע. זהו סיפור על נס שאירע – מאורע על טבעי המאשר את האמונה.

נס חנוכה הוא נס חסכוני – פך שמן טהור אחד, שדי בו כדי הדלקת יום אחד, דולק שמונה ימים, עד שמספיקים להכין שמן טהור חדש להדלקת המנורה.

מהי המשמעות של המיעוט המכוון הזה? האם באמת אי אפשר היה לחקוק בזיכרון האומה את המאורע בכל סממני הגדולה שבנס המקראי?

החכמים מעצבי המסורת פירשו את הנס באופן צנוע לא במישור הלאומי-מדיני הרחב, אלא במישור הפנימי של עבודת ה'.

הנס מתגלה רק בכך שהעם יכול להתכנס פנימה ולהרגיש בביתו את קרבת האלוהים. האורות הקטנים הדולקים במנורה נעשו ביטוי סמלי להתכנסות פנימה ולא כציון לניצחון הצבאי מדיני.

התנועה הציונית, ילידת הזמן החדש בתולדות עם ישראל באה להפוך את ההשקפה הגלותית שעיצבה את החג.

חג החנוכה היה עד הקמת המדינה חגה הגדול של התנועה הציונית. התנועה הציונית חשפה אפוא את הסיפור ההיסטורי המלא של מרד החשמונאים, זה שהוצנע מאחורי הסיפור על נס פך השמן, והיא קשרה בסיפור ההיסטורי והבלתי-נסי, את שאיפתה לקוממיות לאומית-מדינית לא עוד הסיפור הצנוע על נס פך השמן לבדו, אלא סיפורו של עם המתקומם נגד שלטון זרים ומתייצב חופשי על אדמתו.

נראה לי, כי עם ההתעלמות מנס פך השמן הושמט גם היסוד הרוחני-אמונתי במפעלים של החשמונאים ובלי מרכיב זה לא הייתה מתרחשת תקומת ישראל בימים הם בזמן הזה.

זרחה וסופגניו להנוכה

כגנה, עיצבה והציאה את המגרון – גליה עזריא

חברים יקרים, חג שמח!!!

חג החנוכה בפתח, חג האורים, חג הניסים....

**מאחלת לכולכם להביט לרגע אחד ביופי שבחגים, כמה מסר ורלוונטיות יש בהם!
תמיד יש משהו שאפשר ללמוד ו...להפנים...משהו שעוזר...בדיוק ברגע הנכון..ומכונן....**

לכן.....

אחל לכולכם חבריי את היכולת להתמקד במעט, בבסיסי.

**מאחלת לכולכם את היכולת להבחין בפרטים הקטנים שהופכים את החיים בכל פעם מחדש
לנס, כגון....חיך מאהוב, מגע יד מלטפת, אמה שתמיד שם ואוהבת...**

מאחלת לכולכם למצוא בתוכם את האש הפנימית שמציתה את החיים.

**מאחלת לכולכם את האתגר, את האומץ להציב לעצמכם יעדים קטנים שנראים כלא אפשריים, את
היכולת להרים את הראש ולנצח את פחד המעכב את ההצלחה.**

מאחלת לכולכם לראות את האור...בשכה,

מאחלת לכולכם למצוא אהבה.

מאחלת לכולכם חג שמח.

הדלקת נרות בחנוכה

המצווה העיקרית בחג חנוכה הדלקת הנרות מזכירה את נס פך השמן אולם ההדלקה ואור הנרות
מזכירים גם דברים נוספים כמו אור התורה וניצחון הרוח היהודית על התרבות היוונית, הדלקת הנר
כוללת בתוכה מצווה נוספת של פרסום הנס, וזאת הסיבה להנחת החנוכיה המקום שבו כולם יכולים
לראות אותה.

האור שהתחולל במשפחתי בחג החנוכה הוא בני כרמל שנולד בחג זה והאיר את חיי

הכד הקטן

הכד הקטן שנמצא חתום בחותמו של הכהן הגדול שבמבט ראשון נראה כאילו אין בכוחו להציל את
המצב ולהאיר מעבר ליום אחד, הספיק לשמונה ימים, נהוג לומר שאסור לזלזל בפרטים הקטנים,
לפעמים דווקא מעשה קטן או מילה טובה או חיך מצליחים לחולל בסופו של דבר את הרצון אצל אנשים
לפעול גם במישורים רחבים יותר, האם ניתן ללמוד מכאן על כוחו של הפרט לחולל שינוי? ואם כן מה זה
אומר לגבי כל אחד מאיתנו?

**לכל אחד גם בקיבוץ וגם בהרחבה יש את הכוח להציל את המצב ולהאיר את היישוב באור שלא יכבה
לעולם, מעשים קטנים, מילים טובות, חיוכים שיצליחו לחולל שינוי**

המשפחתיות

המשפחתיות היא אחד המאפיינים המובהקים של חגי ישראל – בחנוכה מתבטאת אווירת המשפחתיות
התכנסות המשפחה מידי ערב ליד החנוכיה לצורך הדלקת נרות – ובתחושת החיבור בן הימים ההם
לזמן הזה.

**המשפחתיות אצלי היא ערך עליון היא מחזקת אותי ומרימה אותי למעלה
פה בכפר מנחם בקיבוץ ובהרחבה יש המון משפחות מקסימות ומאוחדות מפרגנות ואוהבות וזה מחמם
את הלב לדעת שהמשפחות האלה הם השכנים שלך, נעים לגור בסביבה שעוטפת ומחזקת ומפרגנת לך**

אכילת סופגניות ולביבות

בחנוכה נוהגים לאכול מאכלים מטוגנים המסמלים ומזכירים את נס פך השמן לפניכם מתכון לסופגניות של משפחת שגיא (יובל, גלית, כרמל ואיתי)

כמות: 20 סופגניות בינוניות

חומרים:

1/2 קילו קמח

1/2 שקית שמרית / 25 גרם / 1.5 כפות שמרים יבשים

1/2 כוס חלב פושר / 175 מ"ל

1/4 כוס סוכר

2 ביצים

50 גרם חמאה רכה

אבקת סוכר לקישוט

ריבה למילוי

20 ריבועים קטנים של נייר אפייה גזורים בגודל של סופגנייה מוכנה (בערך 10X10 ס"מ).

תרסיס שמן קנולה

שמן לטיגון עמוק

אופן הכנה:

שמים במיקסר חצי כמות קמח מנופה ומוסיפים שמרים, חלב, סוכר, ביצים וחמאה ומערבלים עד לקבלת תערובת אחידה נוזלית, מוסיפים בהדרגה את יתרת הקמח עד לקבלת בצק חלק ומבריק.

מכסים את פני הקערה בניילון נצמד ומגבת מעל להתפחה עד להכפלת הנפח.

מקמחים מעט מאוד משטח עבודה ומניחים עליו את הבצק.

מסדרים את ריבועי נייר האפייה על משטח בקרבת הכיריים ומשמנים אותם מעט בתרסיס השמן.

יוצרים כדורים בגודל ביצה באופן אחיד ומניחים כל אחד בנפרד על ריבועי נייר האפייה שהוכנו מראש.

משמנים את הכדורים בתרסיס שמן וממתינים עד להכפלה של הכדורים.

מחממים שמן לטיגון עמוק. מרימים את הסופגניות אחת אחת ביחד עם נייר האפייה משני קצוות הנייר,

מבלי לגעת בבצק, כדי שכדורי הבצק התפוחים לא יאבדו את צורתם וימעכו.

מעבירים את ריבוע הנייר עם כדור הבצק לשמן החם עם נייר האפייה מטגנים 2 דקות מכל צד או עד

להזהבה.

(אין צורך להפריד את הנייר זה יקרה מעצמו במהלך הטיגון – אפשרי לאחוז פינה ולמשוך כלפי מעלה

ולהוציא כך את הנייר).

כשהסופגניות המוכנות התקררו, ממלאים בריבה או במילוי אחר שאוהבים מפזרים אבקת סוכר

ומגישים.

בתאבון

היו ימים - לקרן מארכיון כפר הנחם

נצרה בארכיון והעלמה אג החומר: אנומה אברהם

בסימן יום הולדת הישוב, אנו מביאים צרור החלטות המייצגות את התנהלות הקיבוץ הישן בימים עברו:

8.1952 - הוחלט בשיחת קיבוץ לקנות **שעונים כמתנת בר מצווה**.

4.1969 - פירסמה מזכירות הקיבוץ את ההחלטה הבאה על **האחד במאי**. סוכם להדגיש בפני הקיבוץ, כי חג האחד במאי הוא יום שבתון כללי וחבר שיעבוד באתו יום (פרט לשירותים ועבודות הכרחיות) לא יקבל על כך "שבת". כן סוכם לתבוע את הנפת הדגל האדום ביחד עם דגלנו הלאומי בכל המקומות.

1.1974 - פירסמה **נגה** הספרית כי במספרה אין סדורים פרטיים בתשלום.

1.1975 - פירסמה המזכירות כי אין להעניק תוספת תספורת וטיפול בשערות לחברות העובדות בחוץ.

5.1974 - פירסמה המזכירות בעלון הקיבוץ כי **חבילות דואר לחיילים** אפשר לשלוח פעמיים בחודש חבילות דואר לאזרחים אפשר לשלוח פעמיים בשנה.

2.1978 - פורסמו בעלון החלטות המזכירות בנוגע לגניבת אופניים: הוחלט להחזיר זוג אופניים למשפחה (לאחר חצי שנה ממועד הגניבה) במקרה שלרשות המשפחה היה רק **זוג אופניים אחד**.

5.1979 - פורסמו בעלון החלטות ועדת עבודה שאושר במזכירות בנושא: **יום עבודה ושעות נוספות**

1. אין רישום של שעות נוספות בענפים, שירותים או תפקידים מלבד במקרים יוצאים מן הכלל.

2. בכל מקומות העבודה יש לעבוד את יום העבודה במלואו, בלי "קיצוצים" למיניהם המקובלים כיום במספר מקומות. הרכב יום העבודה הוא שעות העבודה המוקצבות ועוד חצי שעה לכל ארוחה. במטבח מוסיפים רבע שעה לכל ארוחה. בבתי הילדים, בהם העובדות אוכלות עם הילדים, וכן בבישול - אין מחשיבים שעות לארוחות.

3. נסיעה לעבודה מחוץ לגדרות הקיבוץ היא על חשבון העבודה. נסיעה או הליכה מהעבודה היא על חשבון הזמן הפנוי.

4. כל החברים חייבים בתורנות של 3 חודשים למטבח אחת ל-5 שנים. מקום התורנות יהיה לפי יכולת החבר וצרכי הקיבוץ.

אחזקת כלבים וחתולים העסיקה את הקיבוץ שנים רבות. לפניכם מספר החלטות בנדון:

2.1954 הוחלט בשיחת קיבוץ כי מעתה והלאה כל כלב משוטט במחנה יסולק. בעל כלב המעוניין בכלבו יחזיקו בביתו.

10.1970 דיווחה המזכירות בעלון כי יש לחסל במהרה את כל הכלבים המשוטטים. כולל אלה שיש להם בעלים.

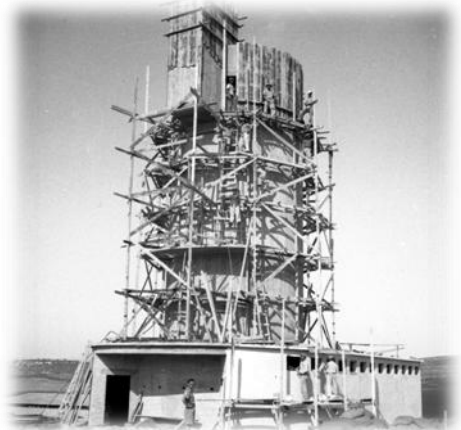
אין להוציא מחדר האוכל מנות מזון המיועדות לחברים, אלא לנצל למטרות הזנת בעלי חיים רק **פסולת מזון**.

6.1973 שוחררו ההחלטות ונוספה ההחלטה כי יוגבל מספר הכלבים ולא יהיה למשפחה יותר מכלב אחד.

נוספה ההבהרה כי יש לקחת את האוכל מהשיירים רק כשכל החברים קמו מהשולחן. והבהרה נוספת אין להשתמש בכלים מחדר האוכל והמטבח להאכלת כלבים.

שנים ראשונות של כפר מנחם

גארכיון צילומי של דוד פרימבר ז"ל

בקיבוץ הישן היו חיים שלמים

בסימן יום הולדת לישוב נפגשתי לשיחה עם אילנה אליאב.

אילנה, חברת קיבוץ מהדור הראשון, בת + 90 שנה.

שאלתי את אילנה מה את זוכרת ואהבת בקיבוץ הישן על רקע המצב כיום?

אני מביאה את דבריה:

אהבתי הרבה מאוד דברים בקיבוץ הישן, אבל בכל שטחי החיים יש גוונים. היום אני חושבת שהתמונה שלי צבועה בכמה גורמים: אז הייתי צעירה והיום אני זקנה והמצב המשפחתי שלי שונה מאוד, ממצבי בעבר. היום אני אלמנה עם נכדים מבוגרים, אז היו לי בנים, המתחילים חיי משפחה, נכדים צעירים ואושר יומיומי של סבתא.

החיים בקיבוץ הישן היו חיים שלמים. היו יותר חברי קיבוץ סביב, שהיו משולבים בענפי הקיבוץ ומעורבים יום יום באירועים ובבעיות – כל זה נשזר ביחד.

עכשיו אני מוקפת יותר בבני הדור שלי ובבני משפחתי המטפלים בי ובנינה אחת.

בעבר, טיילנו בשדותינו ונקראנו מדי פעם לגיוסים לעישוב כותנה, או לקטיפה. היום, שטחים אלו רחוקים מאיתנו ומעובדים ע"י קבוצת קבוצים – "צבר קמה" ואני לא מגיעה אליהם.

בקיבוץ הישן היה בשבילנו יום קיבוצי שלם, שחולק כמובן למשימות. החלק המשמעותי ביותר היה כפול – עבודתי בחינוך והשעות היקרות עם ילדי, איתם בילינו מדי יום בשעות המשפחה. את הילדים החזרנו אחרי שעות היחיד היקרות לבית הילדים הקיבוצי והמשכנו לפעול בסביבה קיבוצית בשלמות: אכלנו אז 3 ארוחות בחדר האוכל והיום אני אוכלת הרבה ארוחות בביתי.

עבדנו בענפי הקיבוץ עם חברי קיבוץ מסביבנו והיום אני פנסיונרית. גם צעירים רבים לא עובדים בסביבה וחברים רבים עובדים מחוץ לקיבוץ.

תמיד אהבתי להתנדב ולתרום ככל יכולתי והיום אני מתקשה לעקוב אחרי קצב השינויים. היום אני מאוד מאוד מעריכה את טפול הקיבוץ בנו הוותיקים. אני מרגישה שדואגים לנו ואנחנו חלק רצוי ואינטגרלי של הקיבוץ השלם, למרות שאיננו יכולים להשתתף בכל (למשל, בטיולים).

אילנה התייחסה באופן ספציפי לחינוך המשותף:

גידלתי 3 ילדים בחינוך המשותף. זיכרונותי משנות האמהות צבועים באושר גם בחינוך המשותף. אם כי, אני יודעת שפיספסתי חוויות משפחתיות מאושרות ואולי גם שליליות. היו חברות שהיה להן יותר קשה ובסוף, בהצבעת הרוב עברנו ללינה משפחתית, כשרב המשקל לחינוך ההורי.

כשהייתי בהריון עם בתי הבכורה, גרנו בצריף עץ, חדר אחד, ברז מים בחוץ ושירותים מרוחקים.

אני זוכרת, כשילדתי את בתי הבכורה – עפרה, בפברואר 1948, באמצע מלחמת השחרור, הגעתי הביתה במשוררין, עם תינוקת. הייתי מאושרת, אם כי בפירת הלב חשתי, שאין לי מושג ראשון כיצד לטפל בתינוקת.

בבית זכיתי לקבלת פנים חמה של מטפלת התינוקות רחל ישראל ז"ל, שליוותה אותנו. הגעתי עם תינוקת ב"חבילה", שלא ידעתי כיצד לטפל בה. התנאים אז היו קשים, קבלת הפנים, ההדרכה והעזרה והרגשת הביטחון, שהעניקה לי רחל ז"ל היו משמעותיות מאוד. החינוך המשותף היה פרי של אידיאולוגיה, אך ללא ספק גם של התנאים החלוציים. בטוחה אני שזה היה הכרחי. היום הדברים נראים לגמרי אחרת. אני רק מצטערת שאיחרנו בהתאמתנו למציאות המשתנה.

גם בקיבוץ הישן המשפחה הייתה בראש סדר העדיפויות שלי ושל בן זוגי ז"ל – באהבתנו, בדאגתנו, בהשקעתנו ובראש שמחתנו וגאוותנו.

אני הייתי אמא ירוקה, בלי מושג ראשוני כיצד לטפל בתינוקת, אבל כמה שאני נהנית לראות את נכדתי דפנה, מטפלת בטבעיות בנייתי הבכורה, דנה, מיומה הראשון, כשהיא בקיאה בכל דרכי הטיפול – היא לא נזקקה לעזרת מטפלת, כמוני.

החיים בקיבוץ ובישוב השגנו אלפי הכר

תחושת ביטחון.

כמובן שההפרטות יצרו דאגות חדשות למשפחות, בעיקר למשפחות הצעירות, שמחנכות את ילדיהן במערכת החינוך. התשלומים עבור החינוך גבוהים ויש לכלכל את ענייני המשפחה בצורה מושכלת.

אני סבור שהמוטיבציה לפרנסה עלתה אצל רוב החברים, המחפשים ומוצאים עבודה.

המצב החדש יוצר אי שוויון גדול בין החברים. לאכול יכולים לחיות באותה רמת חיים ועדין יש חברים המנסים למשוך לכיוון החיים הקודמים, ע"י העלאת מסים, סיבסודים והקלות.

השינוי עם איכלוס ההרחבה:

הקיבוץ החליט על הקמת ההרחבה (השכונה) על מנת לשפר את המצב הדמוגרפי שלנו.

לפני 15 שנה כשהתחלנו לחשוב על הרחבה לא היו פתרונות אחרים של קליטה – הקיבוץ לא היה אבן שואבת לבנים ותושבים, שרצו להצטרף אליו. ראינו בהרחבה פתרון למצב הדמוגרפי ולחיצוק מערכת החינוך. השיקולים היו נכונים לתקופתם. ואכן ההרחבה הוסיפה דם צעיר וחיים חדשים לישוב. המצב הדמוגרפי של הישוב השתנה לברי הכר ומערכת החינוך משגשגת. בהרחבה יש אנשים מצוינים שתורמים לחיים החברתיים והתרבותיים של הישוב בחיי הקיבוץ יש פחות אינטימיות יש חברים שחשים אבוד שליטה על הנעשה. יש בעיות שלא צפינו – לא לקחנו בחשבון שמסה של 150 משפחות היא מסה מאוד כבדה על קיבוץ בגודל שלנו (זה מה שהתאפשר לפי חוקי המדינה).

לא לקחנו בחשבון שתושבי ההרחבה, ברובם, לא נחשפו לחינוך הקיבוצי, אלא באו פשוט לבנות פה את ביתם, כך שדרישות הקיבוץ, או הוועד מן התושבים יוצרות לעיתים התנגדות חריפה.

נוסף לזה, בחלקם, לא הפנימו שקיים פה קיבוץ 72 שנה ולא הכל התחיל עם הקמת ההרחבה. היה פה קיבוץ - בנינים, נוי ודברים שחברים השקיעו בהם.

אני סבור שצריך לעשות הכל על מנת לקיים את האגודה השיתופית ומקווה שמהלך הגישור יצליח. גם אם לא, זה לא סוף העולם, ונצטרך לחשוב על התנהלות מסוג אחר.

בסימן יום ההולדת ליישוב שוחחתי עם

אמנון זלינגר.

אמנון, פנסיונר צעיר, בן הדור השני, מילא וממלא תפקידים ציבוריים. חבר בוועד הישוב.

שאלתי את אמנון איך הוא רואה את החיים בקיבוץ הישן, מה השתנה בקיבוץ המתחדש ועם קליטת ההרחבה?

אני מביאה את דבריו:

החיים בקיבוץ הישן:

בקיבוץ הישן אהבתי את החיים השקטים והשלווים ואת חוסר הדאגה של הפרט לצרכים יומיומיים. מי שטיפל בבעיות החברתיות - הציבוריות דאג לענייני הכלל. בתור מי שמילא תפקידים ציבוריים, הוטל עלי לדאוג לדברים אשר בחיים מחוץ לקיבוץ מדאיגים כל פרט ופרט.

את חבר הקיבוץ הדאיג חופש ההחלטה המוגבל - רצונותיו החופשיים דוכאו. מי שרצה להתפתח מעבר לנורמה, או לבינוני, היה צריך להילחם על מנת להשיג מטרה זו.

בקיבוץ הישן העתיד היה לכאורה מובטח, אבל בשלב מסוים הסתבר, שהבלון ריק והדאגה לעתיד, הפכה להיות גם נחלתם של הפרטים בתוך הקיבוץ.

חינוך הילדים, גם בחינוך המשותף, היה מעולה. חינוך הילדים ועתידם היה מובטח. בניגוד למתרחש היום, כשהורים עסוקים בדאגה כלכלית לחינוך ילדיהם.

הקיבוץ הישן היה מצע רך להתחלת החיים, אחרי החזרה מהצבא.

הערבות ההדדית המוחלטת הייתה דבר חיובי, אבל בסופו של דבר פגעה גם בקיבוץ וגם ביחידים. היו תופעות של ניצולה ע"י פרטים מסוימים. תופעה שנוצלה גם ע"י קיבוצים במסגרת התנועה.

השינוי בעקבות מעבר הקיבוץ לקיבוץ מתחדש:

עם השינויים וההפרטות, החברים נעשו יותר חופשיים בקבלת ההחלטות שלהם. הם חייבים לגלות בגרות ואחריות על חייהם. יחד עם זה בחיי היום יום יש לרוב תחושה של חופש ויותר שליטה בחיים.

למזלנו קיבוץ כפר מנחם יצא לשינויים המשמעותיים מתוך מצב כלכלי סביר והתוצאה - התארגנות שקטה ושלווה לקראת השינויים. הקיבוץ גם השכיל לעשות בטחונות לחברים כמו ביטוח סעודי, פנסיה, שיוך דירות, מה שמעניק

שיר יום הולדת לקיבוץ

כפר מנחם הוא ישוב מהממ.

פה, אף פעם לא משעמם.

מסביב הכול ירוק וכאן לעולם לא מפסיקים לצחוק.

מוקפים בטל מדהים אשר ממנו אנחנו מתלהבים.

המורים בבית ספרנו מקסימים, למרות שכל הזמן נתנים הם "שיעורים".

לכבוד יום ההולדת לקיבוץ, החלטנו שלכתוב ברפה זה דבר נחמד!

למקומי הישוב נאמר תודה ודעו לכם "אחלה" עבודה!

ורוני טובי

עופרי פז

ברכה

ברכה ברוכים הזאים והגעורג מוצלחג אגושבים החדשים בהרחה:

רמיג ונעם בירן ונס.

אורכה ויניב יבלונקה וילדיהם

שריג ורוצי אבן זהב וילדיהם

ליאג ואיזיק פימונא וילדיהם

ברכה גגחדשו ושלעה אובה אגושבי ההרחה שבניג ברגס נסגיימה:

אפרג והראל לב וילדיהם

אמה ורון בהא וברגס

רמי אא וילדיה

החינוך הכללי פורמאלי בישור – דרך שמגאיה למקום שהישור נמצא בו

רוני צור (יועצת פסיכו-פדגוגית לחינוך הבלתי פורמאלי) תארה את יעדי החינוך הבלתי פורמאלי, הרציונל הפסיכו-פדגוגי שלו ודרכי פעולתו.

אני מביאה את דבריה:

רוני צור פתחה את דבריה בתיאור תהליכי השינוי בקבוצים והשינויים בדרכי החינוך שהתלוו אליהם. השקפתה היא, שהכרחי ששנוי באורחות חיים ילווה בשינויים בדרכי חינוך.

לדבריה, יש לחינוך הבלתי פורמאלי מקום, למרות יום הלימודים הארוך וריבוי החוגים.

לחונך הבלתי פורמאלי שתי רגליים - הקהילה והילדים ובלשון המטרות החינוכיות חיברות וגיבוש זהות. מטרת אלו ניתנות להשגה ביתר הצלחה בחינוך הבלתי פורמאלי בהשוואה לבית הספר.

מטרות החינוך הבלתי פורמאלי מעוגנות בשלב ההתפתחותי בו מצויים הילדים והנערים.

רוני צור הדגימה זאת בהתייחס לכתות היסוד ולנעורים.

בכתות יסוד: בכתה א הילדים מבצעים תהליכי היפרדות מהוריהם ומתחברים לקבוצת השווים, שהיא גם קבוצת השוואה ולמידה על העצמי.

בעוד בית הספר מספק את צרכי הלימוד והסקרנות. קבוצת השווים, בתוך הקהילה, היא מקום נקי

לגיבוש זהות ופיתוח מיומנויות חברתיות, דרך התנסויות – הילד לומד על עצמו דרך מגעיו עם הילדים האחרים, בתיווך המדריך.

גיבוש הזהות תעשה דרך התנסויות מגוונות ככל האפשר וכך הילד יזהה את יכולותיו וימצא את מקומו, תוך עידוד המדריך.

ההתמודדות עם בני גילו מעלה על פני השטח צרכי הישרדות ותוקפנות, כשהמדריך מציע ומייצג כללים וחוקים להתנהגות חברתית, שאין בה אלימות ומעודד את ההתנהגות הנורמטיבית.

המסגרת האידיאלית לחינוך חברתי התלתונים א-ג, ד-ו, ז-ט, י-י"ב.

ילד הנכנס לתלתון יש לו גדולים להסתכל עליהם, יש מסורת, יש למה לצפות. והילד יודע מה יהיה כשהוא יהיה גדול ויתנסה בהובלת הקבוצה.

התלתון מספק מגוון חברתי מספיק רחב ומאידך הקבוצה מאפשרת חשיפת הילדים לחוויות המתאימות להם ומאפשרת למידה.

יחד עם זאת מסגרות החינוך הבלתי פורמאלי נבנות בהתאמה למספר הילדים ופיזורם הגילי בכל ישוב. הבט חשוב של החינוך החברתי בישוב קטן קשור לגיבוש זהות, הזדהות עם הקבוצה ופטריוטיות לישוב,

תוך פיתוח תחושת שייכות לישוב וגאווה בו. הילדים לומדים קודים ערכיים ומסורות של הקהילה בה הם גדלים.

לילדים צורך להיות ביחד, ברגע שאין להם מפגש יוצר קודים, תתפתחנה תופעות שליליות. כשאין תיווך, ההורים יתערבו וימשכו לכיוונים שונים ובמקום להיות מעורבים יהפכו למתערבים (הילדים לא צריכים את ההורים במפגש החברתי שלהם).

כשאין חנוך חברתי ומדריך מתפתחים חרמות בחברת הילדים.

הסביבה החברתית, שיש בה טיול משותף, תרבות משותפת, גיוסים וכו'. מכינה את הילדים לקראת העולם החברתי הבוגר. בבית הספר לא חווים זאת כמו בחינוך הבלתי פורמאלי.

בנעורים הנפרדות מההורים קיצונית יותר. הנערים מחפשים דמויות חיקוי להתחבר אליהן – שחקנים, כוכבים, מדריכים וכו'. במקום, שהמדריך עובד טוב והוא דמות משמעותית, למועדון מקום מרכזי. למשל,

בהתלבטויות בתחום המיני הנערים ישתפו את המדריך, לא את ההורים, או בתחום השתייה-המדריך מיצג גבולות, אך גם מדריך מה לעשות כשמסתבכים ומציג עצמו ככתובת כשצריכים אותו.

הצורך ההתפתחותי של הנערים הוא להתעמת עם מישהו ששם גבולות. מדריך צעיר הוא דמות מתאימה לכך. מאידך, זה גיל מגויס, אם נענה לצורך בגיוס, הנערים ישתפו פעולה.

רוני צור מציעה לגיל הנעורים – מועדון פתוח ובו פעילויות מגוונות, כולל פעילויות מתוכננות ומובנות, בתיווך של מבוגר.

תנאי להצלחת החינוך הבלתי פורמאלי מרכז ומערכת שתומכים ועוזרים למדריכים.

תנועת הנוער תפעל במשולב עם החינוך הבלתי פורמאלי. בתנועת הנוער פועלים בקבוצה חד גילית ויש בה תרכיז של מסרים ערכיים במעגלים אחרים – הארץ והמדינה, החברה הישראלית, שוויון וכו'. זהו עוד מעגל שייכות חברתית.

תנאי להצלחת החינוך הבלתי פורמאלי מרכז ומערכת שתומכים ועוזרים למדריכים. תנועת הנוער תפעל במשולב עם החינוך הבלתי פורמאלי. בתנועת הנוער פועלים בקבוצה חד גילית ויש בה תרכיז של מסרים ערכיים במעגלים אחרים – הארץ והמדינה, החברה הישראלית, שוויון וכו'. זהו עוד מעגל שייכות חברתית.

תנאי להצלחת החינוך הבלתי פורמאלי מרכז ומערכת שתומכים ועוזרים למדריכים. תנועת הנוער תפעל במשולב עם החינוך הבלתי פורמאלי. בתנועת הנוער פועלים בקבוצה חד גילית ויש בה תרכיז של מסרים ערכיים במעגלים אחרים – הארץ והמדינה, החברה הישראלית, שוויון וכו'. זהו עוד מעגל שייכות חברתית.

תנאי להצלחת החינוך הבלתי פורמאלי מרכז ומערכת שתומכים ועוזרים למדריכים. תנועת הנוער תפעל במשולב עם החינוך הבלתי פורמאלי. בתנועת הנוער פועלים בקבוצה חד גילית ויש בה תרכיז של מסרים ערכיים במעגלים אחרים – הארץ והמדינה, החברה הישראלית, שוויון וכו'. זהו עוד מעגל שייכות חברתית.

תנאי להצלחת החינוך הבלתי פורמאלי מרכז ומערכת שתומכים ועוזרים למדריכים. תנועת הנוער תפעל במשולב עם החינוך הבלתי פורמאלי. בתנועת הנוער פועלים בקבוצה חד גילית ויש בה תרכיז של מסרים ערכיים במעגלים אחרים – הארץ והמדינה, החברה הישראלית, שוויון וכו'. זהו עוד מעגל שייכות חברתית.

תנאי להצלחת החינוך הבלתי פורמאלי מרכז ומערכת שתומכים ועוזרים למדריכים. תנועת הנוער תפעל במשולב עם החינוך הבלתי פורמאלי. בתנועת הנוער פועלים בקבוצה חד גילית ויש בה תרכיז של מסרים ערכיים במעגלים אחרים – הארץ והמדינה, החברה הישראלית, שוויון וכו'. זהו עוד מעגל שייכות חברתית.

והמסורות שלה.
כן ציינה רוני צור את חשיבות ההתחשבות בקול ההורי. יש לשתף את ההורים ממקום חוויתי ולבנות מערכת המתאימה לשוב ויש צורך, כי יהיה בקהילה דבור על הסדרי חנוך ואורחות חיי הקהילה.
רוני צור דיווחה, כי החינוך הוא שרות לתושבים ולכן הוא בתחום סמכותה של האגודה המוניציפלית ברוב הישובים והקבוצים.
צוות ההגוי לחינוך הבלתי פורמאלי עובד בישוב ויגיש המלצותיו במרץ.

דיווח: יהודי אפרג

קהילה יוצרת חינוך יוצרת קהילה / יוני דוידאי

החל מה- 1/8/2011 פועל צוות היגוי בנושא החינוך הבלתי פורמאלי, שמשימתו בניית מודל הפעלה בשנת הלימודים תשע"ג (החל מה- 1/9/2011).

בחינה מחדש של הפעילות העניקה הזדמנות נדירה לבחינת תפיסת המהות של החינוך הבלתי פורמאלי בעיני צוות חברי קהילת כפר מנחם.

כאדם שעסק שנים רבות בחינוך הבלתי פורמאלי, הגעתי לצוות עם הגדרה ש"פעילות זו מתבצעת במגוון רחב של מצבים ועל ידי מוסדות חברתיים רבים, המחוללים תהליך חינוכי מתמשך לאורך כל חיי האדם".

תהליך עבודת הצוות מורכב מתהליך הכולל: לימוד וחקר של הפעילות בקיבוץ כפר מנחם, לימוד בקיבוצים "דומים" למבנה הקהילתי שלנו, ביצוע שיחות מובנות עם בני נוער, סקר ישובי, דיון ציבורי (שיתקיים ב- 6/1/2012), בניית מודל הפעלה לחינוך הבלתי פורמאלי בכפר מנחם ומפגש קהילתי לאישור המודל (שיתקיים ב- 8/2/2012).

אנו כקהילה חפצת חיים והמשכיות, חייבים למקד עצמנו בחינוך החברתי, קהילתי. מערכת חינוך חברתית, קהילתית היא החוליה המקשרת, היא הקול שעובר מדור לדור, היא תמסור לדור הבא ביישוב את הקוד הערכי, המסורת המקומית, סיפורי המקום, התרבות והחגים.

כחלק ממסקנות הביניים יצטרפו חברי קהילה לתת את הדעת במגוון נושאים: העמדת החינוך כראשון בסדר עדיפות התקציבי היישובי, תכנון לוח הפעילות בצורה שאינה גורמת להפרדה בין הקבוצות השונות, מבנה מרכזי "בית לחינוך הבלתי פורמאלי" ומודל הפעלה אופטימלי.

ולסיום, לחברי הצוות חשוב לציין, כי השיח שאתם מנהלים מרתק, פורה ומקדם. הדרך המיוחדת בה מתנהל השיח, הביטחון והלגיטימציה להעלות צרכים מגוונים, ההזדמנות להיפגש ולהקשיב זה לזה יצרה חוויה של שיח מעמיק, של קרבה, ויותר מכל הבנה והכרה שהחינוך יקר לליבכם, שהקהילה יקרה לליבכם.

לחברי קהילת כפר מנחם, אנו נמצאים תקופה של למידה ועשייה לקראת הצגת מודל החינוך הבלתי פורמאלי, שותפות (ומעורבות) אמיתית, ונשיאה משותפת באחריות להבנה של הנושאים תקדם אותנו להפעלה שכל ילד ונער ימצא מקומו בפעילות.

סקר לבחינת עמדות הגושים בנושא החינוך הבלתי פורמאלי בכפר מנחם

במסגרת צוות ההיגוי לבחינת החינוך הבלתי פורמאלי, נערכו עד כה, בין היתר, מפגשים חינוכיים, הרצאות אודות החינוך הבלתי פורמאלי, מפגשים עם בני הנוער בישוב ונבחנו מסגרות חינוך בלתי פורמאלי בישובים נוספים.

בימים אלה יופץ לבתיכם סקר שנועד לסייע לוועדה לבחון לעומק את תפיסת התושבים, צרכיהם ומחשבותיהם ביחס למערכת החינוך הבלתי פורמאלי בכפר מנחם. כל מידע שנפיק מהסקר הינו חיוני ביותר לבניית מודל מדויק ואיכותי יותר, המתאים לצורכי התושבים בכפר.

אנא הקדישו זמן ומחשבה לנושאי השאלון, מלאו אותו וב- 19.12.11 נגיע לאוספו.

תודה רבה על שיתוף הפעולה וחג אורים שמח

וועד היגוי החינוך הבלתי פורמאלי בכפר מנחם

פניה האחרים של גל אביב

ב-28.11.2011 התקיים סיור לילי בחצרות האחוריות של תל אביב עם כתב הפלילים **בוקי נאה**. הסיור אורגן ע"י צוות "**אצלנו בחצר**" בניצוחה של **שלומית הורוביץ**. בצוות חברות אוכמה אבירם, מרים קליין, עמליה גולדברג ושלומית הורוביץ.

הסיור התחיל בנמל תל אביב ובמהלכו הגיעו המשתתפים לנקודות שונות בעיר תל אביב – שדרות נורדאו,, חוף הים של תל אביב, אזור רחובות הרצל ושדרות רוטשילד. לאחר מכן נסעו המשתתפים למרכז תל אביב וביקרו בנקודות שונות בתחנה המרכזית. כל מהלך הסיור שזר בוקי נאה ספורים שקרו באתרים בעבר וקורים בהווה. והמשתתפים גם נפגשו עם דמויות מעולם הלילה של תל אביב.

2 מהמשתתפות דיווחו על חוויותיהן:

תלמה הראל:

החוויה היא כל כך אדירה וחזקה, שאני לא יודעת אם להיגעל, לבכות, או לפחד... להיכנס לעולם אחר, לא שלנו, הנמצא בכל מקום והיינו בו בילדותנו.

להאמין לכל הנאמר ולקבל חררה, להסתכל ולא להאמין – כן, יש גם חיים כאלה בתוכנו. חיי היום והלילה במרכז הארץ – פיסת ארץ שלא שייכת בכלל – לא לעם שלנו, לא לרוח שלנו, לא לדרך שלנו- ובכל זאת אנשים החיים איתנו, לידינו – **והחיים שלהם** (אם יש דבר כזה) **בזבל!!!** תרתי משמע.

כאילו בסרט- אבל לא הרגשתי בסרט. הרגשתי עצב אדיר, פחד וכעס על חוסר האונים שלנו, כאנשים החיים כאן מול משטרה, עבריינים, מאפיונרים, זונות וכל שאר הזבל האנושי- הכולל אנשי מפתח בשלטון המקומי. כמה עצוב ומתסכל.

עצם היותנו גוף – מנע מאיתנו בסופו של דבר להיטמע, להיתקל ישירות – רק סטרילי כמשקיפים, אבל זאת הייתה מטרת הסיור- רק להסתכל, לשמוע, להתרשם ולהפנים!

תודה לבוקי ולצוות המארגן

מלכה יודוביץ:

אני מכירה את תל אביב החל מגיל 10 שנים.

אני כל הזמן מחוברת לתל אביב, גם כשאני בקיבוץ, אני בדרך כלל פעמיים בשבוע בתל אביב ואני מאוד אוהבת אותה. אני מכירה היום את תל אביב של הימים ואת תל אביב של מופעי התרבות.

הסיור התקיים בתל אביב של פעם – באזור בית הספר היסודי שלי וקרוב לשכונת ילדותי.

הסיור חידד את הפער בין אז להיום והשינוי הגדול שהתרחש בעיר ב-20 השנים האחרונות.

פתאום ראיתי את הפער בין היום והלילה. ראינו את האוכלוסיה הזרה, על מנהגיה, שהשתלטה על אזור התחנה המרכזית.

הסיור היה מפגש עם עולם אחר – לילי, אפלולי ועצוב, שאינו מוכר לי.

הסיור בנמל הבליט את הפער עוד יותר, כי עד כה הכרתי את המקום בצידו המפותח והמקסים, שנראה כמו חוץ לארץ ופתאום נפגשנו שם עם עולם התככים והמאפיה של תל אביב.

נפגשנו שם עם מקומות, שאף פעם לא נפגשתי אתם (אף שידעתי שהם קיימים) – מכוני ליווי, נערות רחוב, מכוני סאדו והיה לזה גם צד מזוויע. היינו בתוך זה ולא בסרט. הרגשנו את המציאות וחשנו את המקומות והריחות.

הלב כאב לי על האנשים שחיים במציאות זו.

גבורתה חזרה הצוג ע' הרעין, היונה וארנן הסיור.

נעים להכיר

יגיה, ראינה וערכה: גלי צב

משפחת ברזילי

שמי **עופרה ברזילי** (34), נשואה **לעומרי** (35), הורים לרותם (5.5) מגן דקל, עמית (3.5) מגן רימון ושחר (9 חודשים).

במקצועי מעצבת אירועים ("פשוט יפה"-חברה בבעלותי), בעלת דיפלומה בפלוריסטיקה ומרצה לשזירת פרחים במכללות שונות ברחבי הארץ.

במסגרת עבודתי המהנה והמיוחדת אני מעבירה הרצאות בעיצוב שולחנות, סידורי ממתקים ושזירת פרחים. ב"מהילה" (ערבי מפגש לנשים הנערכים בישוב) הנני אחראית על הפן העיצובי ובמגוון החגים ביישוב שמחתי לתרום ממרצי בתחום העיצוב.

עומרי, מהנדס תעשייה וניהול, סמנכ"ל בחברת "מכלול פתרונות" (חברה לניהול ואחזקה). היה פעיל בזמנו בוועדת ביקורת הראשונה והאחרונה בישוב.

הגענו לכפר מנחם במקרה, לאחר פגישה עם לקוחה שסיפרה על הפרויקט. באנו לראות את המקום ונדלקנו. המרחבים הירוקים, האנשים הנחמדים, השלווה והנוף המשגע כבשו אותנו מיד...

החינוך הינו מרכיב חשוב בתפיסתנו את גידול ילדינו, מערכת החינוך שעברה כברת דרך ארוכה הגיע לשמחתנו למצב שבו כיף לשלוח את הילדים לגן ורואים את ההשקעה של הצוות המקצועי והאווירה הנעימה ששורה בגבעת הילדים...

בתקופת המגורים ביישוב התוודענו לאנשים מיוחדים ומקסימים הן מהקיבוץ והן מההרחבה, רכשנו לנו מספר רב של חברים לערבי כדורסל, פוקר, פרלמנטים למיניהם וכו'... (חסרים לנו מספר ימים בשבוע כדי להשלים את כל אירועי החברה והחוגים ביישוב...)

החיים בכפר סובבים בעיקר סביב הילדים.

מאחר ושלושה ילדים זה די סטנדרטי בישוב מרובה הילדים שלנו אין לנו מה להתלונן...

החלוקה בינינו די שווה היות ואני עובדת לא מעט אחה"צ (עומרי טוען שלפעמים הוא מרגיש שאני עוזרת לו בגידול הילדים...).

בסך הכל אנחנו מרגישים שהגענו למנוחה ולנחלה בישוב המקסים שלנו.

עכשיו אחרי שכל המחלוקות עומדות להיפתר (כך שמענו) ושהמיילים קצת נרגעו... הגיעה העת להמשיך ולבנות ישוב לתפארת.

חג חנוכה שמח

מספר מלכה

השעה עכשיו 10:30 בלילה, אחרי יום עבודה ארוך ומייגע אבל עם תחושה נהדרת בלב. אני חוזרת עכשיו מפגישה כיפית עם יעל מלכה (38). אישה מדהימה ששווה להכיר, נעימה, חביבה, צנועה, מלאת שמחת חיים, אופטימיות וחלומות בלי סוף.

יעל הגיעה לכפר מנחם עם בעלה אבי (41) בראשית ההרחבה.

כאשר חיפשו יעל ואבי מקום בו יוכלו לגדל את ילדיהם בשקט ושלווה, חשבו להשתקע בכפר אוריה, מקום הולדתו של אבי. זוג חברים סיפרו להם על מקום מקסים בו הוא עתיד לבנות את ביתו. "כשהגענו לראות את המקום התלהבנו מאוד", מספרת יעל, "גבעה ירוקה אחת גדולה שאינה נגמרת. החלטנו לקנות מגרש ולבנות את ביתנו".

יעל ואבי הורים לשני ילדים, אופק בת 12 וגבע בן 6. אבי מהנדס בתחום הבניה ובשביל לספר במה עוסקת יעל נחזור כמה שנים לאחור....

יעל ואבי נפגשו לאחר שירותם הצבאי ב"אינטל" כאשר עבדו יחד, ובשנת 1998 מיסדו את הקשר.

לפני שנים רבות (14 במספר) חבר של יעל ביקש ממנה עזרה – לעבוד כמה ימים בתרגום מאנגלית לעברית. יעל, אשר שלטה בשפה האנגלית – שמחה לעזור לחבר ונשארה שם 12 שנה. יעל מסכמת שנים אלו כשנים של שיעמום. במשך השנים הללו חלמה על שינוי, עבודה אחרת, הגשמה עצמית. ולכן, לא נחה לרגע, לימודים באוניברסיטה הפתוחה, תעודה של סוכנת נסיעות, שיטת הלן דורון ללימוד אנגלית עד שהבינה כי מה שהיא באמת אוהבת לעשות – זה להיות במטבח – לאפות עוגות, עוגיות, פשטידות. אז החליטה יעל ללמוד עם חברה בבית הספר אסטלה – כיתת אומן ורכשה לעצמה מקצוע נוסף.

את האהבה למטבח ירשה יעל מסבתא שכדבריה – "היתה מספר 1 באפיה", קופסת המתכונים של סבתא ז"ל נמצאת אצל יעל וחלומה הוא להוציא ביום מן הימים את ספר המתכונים של סבתא. בינתיים הקימה יעל את העסק "אחרונה ודי", אני מבטיחה לכם שאם תטעמו עוגיה של יעל – לא תסתפקו באחת ודי...!

אז אם יש לכם אירוע, מסיבה או סתם רצון להתפנק – התקשרו ליעל פלר מלכה והזמינו קינוח טעים : עוגות, עוגיות או פשטידות – אני ממליצה!

יעל – "אחרונה ודי" 054-4855346

מסיבת חנוכה זכפר מנחם

ב- **27/12/11** תתקיים מסיבת חנוכה שתכלול צעדת לפידים ולמפיונים שתחל בהרחבה (17:15) ותסתיים באמפי בו נצפה בכתובות האש. בהמשך (18:30) נתכנס בחדר האוכל לכיבוד וחגיגת יום הולדת 72 של כפר מנחם (ברכות ועוד הפתעות). בשעה 19:00 תתקיים הצגת תיאטרון לכל המשפחה "אשליות מתוקות" בשילוב קסמים.

דרושים מתנדבים לארגון:

- סידור חדר אוכל לקראת המסיבה- ביום המסיבה, בשעה 16:00
- הכנת פינת קפה וחיסולה- ביום המסיבה, בשעה 16:00 ובסיום
- סידור חדר אוכל לאחר סיום המסיבה- בסיום

אתם מתבקשים לפנות במייל:
netalind@walla.com נטע
yifatbro@hotmail.com יפעת
או בטלפון: רוני 050-6242956

*****

זכרנו העליון השגורנו : יהודים אפרגי עלי חז עמליה גולדברג

*****